

Inköps- och upphandlingspolicy

Dokumentnamn: Policy	
Dokumentansvarig: Ekonomifunktionen/upphandling	Beslutsdatum: 2016-12-19
Beslutad av: Kommunfullmäktige	DNR: KS-2016/00426

Policy för upphandling och inköp

- 1.** All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där kommunens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse
- 2.** De upphandlade ramavtalen ska användas
- 3.** Upphandling ska bedrivas affärsmässigt och så att förtroende för kommunen som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls
- 4.** För att främja hållbarhetsperspektiv vid upphandling och inköp ska ekonomisk, social och ekologisk hänsyn vara ledande
- 5.** Vid upphandling ska möjligheterna för små och medelstora företag att delta beaktas
- 6.** Upphandlade avtal och leverantörer ska följas upp
- 7.** Det kommungemensamma e-handelssystemet ska användas där det är möjligt
- 8.** Kommunstyrelsens arbetsutskott samt respektive bolagsstyrelse ansvarar för denna policy samt att regler och riktlinjer följs

Riktlinjer till policy för upphandling och inköp

Syfte och omfattning

Policyn omfattar Umeå kommuns samtliga verksamheter och de bolag och föreningar där Umeå kommun utser en majoritet av styrelsen eller motsvarande. Dessa juridiska personer benämns fortsättningsvis Kommunen. Policyn och tillhörande dokument såsom riktlinjer, regler etc. gäller alla inköp av varor, tjänster och entreprenader.

Policyn och tillhörande dokumentens syfte är att säkerställa att varor, tjänster och entreprenader med rätt kvalitet till rätt kostnad anskaffas samt att social och etisk hänsyn och krav på funktion och miljöhänsyn är en naturlig del av kommunens upphandlingsverksamhet. Syftet är vidare att underlätta Kommunens uppföljning av inköp och leverantörer.

Denna policy avhandlar kommunens inköp och upphandling. Med inköp i denna policy avses i huvudsak de avrop och beställningar som görs på de upphandlande ramavtalen medan det med upphandling avses de upphandlingar som genomförs enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU).

Denna policy samt lagen om offentlig upphandling (LOU) och annan närliggande lagstiftning fastslår den yttre ram som gäller för kommunens styrelser, nämnder, verksamheter och bolag.

Inom denna ram fastställs sedan detaljerade regler för hur inköp och upphandling ska ske i kommunen.

1. All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där kommunens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse

Att anskaffningar ska baseras på vad som är bäst för kommunen innebär att inköpen ska samordnas så att skalfördelar erhålls och styrning och uppföljning underlättas. Samordnad upphandling ska genomföras inom de områden där det finns gemensamma behov och ska göras av kommunens centrala upphandlingsfunktion, Upphandlingsbyrån.

Förutsättningen för att Upphandlingsbyrån ska kunna genomföra upphandlingar med god kvalitet är att verksamheter och uppdragsgivare bidrar med relevant kompetens i upphandlingsgrupperna.

Bestämmelsen innebär dock inte att samordning alltid ska ske så snart flera verksamheter har liknande behov. Det avgörande är vad som är kommunens gemensamma bästa och även faktorer som talar emot en samordning ska beaktas. Sådana faktorer kan vara att kvalitetskraven är så vitt skilda mellan olika verksamheter. Utgångspunkten ska dock alltid vara att kommunen bästa främjas genom samordnade upphandlingar, där det är lämpligt. Helhetssynen innebär också att innan beslut om inköp sker ska verksamheten bedöma om behov kan tillgodoses på annat sätt än att köpa in varor eller tjänster.

2. De upphandlade ramavtalen ska användas

Bestämmelsen innebär att kommunens verksamheter är skyldiga att använda de upphandlade ramavtalen vid inköp som omfattas av ramavtalet och där behovet kan tillgodoses av

ramavtalet. Vid avsteg ska skälen till detta dokumenteras och godkännas. Detta gäller för alla inköp oavsett värde.

3. Upphandling ska bedrivas affärsmässigt så att förtroende för kommunen som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls

Inköps- och upphandlingsverksamhet är ett område som är känsligt för otillbörlig påverkan. All upphandling ska präglas av affärsmässighet, utnyttjande av konkurrens samt objektivitet. Inga ovidkommande hänsyn får tas. Företrädare för kommunen ska uppträda på ett affärsmässigt korrekt sätt. Samarbete mellan köpare och säljare ska ske i sådana former att parterna bibehåller full trovärdighet och en oberoende ställning i förhållande till varandra. Medarbetare eller andra som ansvarar för uppgifter inom området har därför ett särskilt ansvar för att förtroendet för kommunen upprätthålls.

De jävsbestämmelser som gäller enligt lag för anställda och förtroendevalda i kommunen och dess bolag ska i upphandlings- och inköpssituationer tillämpas. I alla sammanhang ska ett sådant förhållningsätt iakttas att det inte kan förekomma risk för att företrädare för kommunen gör sig skyldiga till givande eller tagande av muta. Den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan mistänkas påverka tjänsteutövningen. Vid alla kontakter ska leverantörerna behandlas likvärdigt.

4. För att främja hållbarhetsperspektiv vid upphandling och inköp ska ekonomisk, social och ekologisk hänsyn vara ledande

Strategiska överväganden

Föremålet för upphandlingen ska kopplas till kommunens mål som formulerats i övergripande strategier och budget samt andra styrande dokument. Vidare ska livscykelperspektivet vara grundläggande vid beräkning av kostnadseffektivitet. Vid upphandlingar där inboende konflikter mellan olika hållbarhetsaspekter finns, ska dessa synliggöras och bedömas. Dessa bedömningar ska grunda sig på kommunens övergripande strategier.

Kommunen ska genom att ställa krav vid sina upphandlingar och inköp bidra till en bättre miljö och ett hållbart samhälle. Detta ska ingå som en naturlig del i varje upphandling. I hållbar upphandling ingår att ta hänsyn till flera perspektiv såsom tillgänglighetskrav, hållbarhetskriterier, att beakta frågor om etisk handel och företags sociala ansvar (CSR) samt möjliggöra för innovationer. Särskild hänsyn ska tas till ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet samt FN:s barnkonvention.

Miljö

Kommunen ska genom att ställa miljökrav vid upphandling främja hållbar utveckling och skydda miljö och hälsa. Miljökraven ska bidra till att kommunen når lokala och nationella miljö- och klimatmål samt att teknik och nya innovationer utvecklas.

För att arbeta effektivt med miljödrivande upphandling krävs en prioritering så att långt gående miljökrav i första hand ställs på produkt-, tjänst- och entreprenadområden som har en stor miljöpåverkan och/eller upphandlas i stor omfattning. Miljökrav som ställs ska vara relevanta i just den aktuella upphandlingen. Kommunen bedömer att tre områden är särskilt viktiga att ställa miljökrav inom. Klimatpåverkan/energi i fastigheter och transporter, hälso-

påverkan från utsläpp till luft från transporter samt hälso- och miljöpåverkan av kemikalier och kemikalieinnehåll i varor.

Vilken typ av miljökrav som ska ställas vid en upphandling beror på vilka mål och behov kommunen har, hur marknaden ser ut och vilken typ av vara, tjänst eller entreprenad som ska upphandlas. De krav som ställs ska gå att verifiera och/eller kontrollera. Vid vissa typer av upphandlingar kan det vara lämpligt att ställa krav som måste uppfyllas för att anbudet ska kunna antas. I andra fall kan det vara mer lämpligt att använda kriterier som ingår i utvärderingen av vilka anbud som är de ekonomiskt mest fördelaktiga (t.ex. kostnaderna för underhåll, energiförbrukning och avfallshantering).

I förfrågningsunderlaget ska samtliga krav och utvärderingskriterier vara tydligt formulerade.

Animaliska livsmedel

Vid upphandling av Animaliska livsmedel ska Umeå kommun så långt möjligt alltid ta hänsyn till djurvälstånd och det ska vara på minst den nivå som svensk lag tillåter.

Social och etisk hänsyn

Vid större tjänstekontrakt och entreprenader ska det utredas om det är möjligt och lämpligt att ställa krav som innebär att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning.

Vid genomförande av upphandlingar som kan omfatta sociala hänsynskriterier ska Kommunens strategidokument för social hänsyn i offentlig upphandling användas.

Vid upphandling av tjänster och entreprenader ska krav ställas på löner och arbetsvillkor i nivå med för branschen allmänt förekommande kollektivavtal i den utsträckning som lagstiftningen medger.

Kommunen ska också i tillämpliga fall ställa krav som främjar jämställdhet i samband med upphandlingar.

För alla upphandlingar som avser tjänster eller entreprenader ska en antidiskrimineringsklausul införas som särskilt kontraktsvillkor i avtalet. Avsikten med en antidiskrimineringsklausul är att så långt möjligt tillse att Kommunens leverantörer följer antidiskrimineringslagstiftningen genom att efterlevnaden av lagarna görs till en avtalsrättslig fråga med avtalsrättsliga påföljder.

Meddelarfrihet Om kommunen upphandlar en privat utförare av en kommunal angelägenhet, ska kommunen kräva att den privata utförarens anställda har meddelarfrihet och meddelarskydd med liknande konstruktion och funktion som motsvarande grundlagsreglerade frihet och skydd för kommunens anställda. Kravet omfattar den verksamhet som bedrivs på uppdrag av kommunen. Kravet gäller för underleverantörer i alla led.

Insyn i kommunala driftentreprenader

Umeå kommun ska tillförsäkras information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Utföraren ska vara skyldig att ge kommunen information som gör detta möjligt.